

Koszty i efektywność kosztowa badań przesiewowych w kardiologii – dlaczego warto się tym interesować?

dr hab. n. med. Krzysztof J. Filipiak^{1,2}, dr n. med. Maciej Niewada²

¹ Katedra i Klinika Kardiologii, Akademia Medyczna, Warszawa

² Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej, Akademia Medyczna, Warszawa

W niniejszym numerze *Kardiologii Polskiej* ukazuje się praca dotycząca tematyki, która nieczęsto gości na łamach tego periodyku. Z powodu braku fachowego pisma medycznego poświęconego farmakoekonomice, afiliowanego przez polskie towarzystwo naukowe, prace takie trafiają na łamy innych czasopism specjalistycznych [1]. Podjęliśmy się skomentować tę pracę w duecie, bowiem obaj interesowaliśmy się farmakoekonomiką i kibicowaliśmy jej szerszemu propagowaniu w Polsce. Dla jednego z komentatorów zainteresowanie to zakończyło się tylko flirtem, a nurt swoich działań przeniósł na kardiologię, drugi poświęcił

się profesjonalnie farmakoekonomice, a zainteresowania te łączy na co dzień z neurologią. Co sądzimy zatem o pracy dr Ewy Kowalik (naszej byłej studentki posiadającej oryginalny dorobek farmakoekonomiczny) i jej współpracowników? Zanim przystąpimy do skomentowania pracy, musimy ujawnić, w ramach deklaracji potencjalnych konfliktów interesów, że wspólnie z główną Autorką pracy jesteśmy współautorami innych opracowań farmakoekonomicznych [2–4].

Zaprezentowana praca jest poświęcona ocenie kosztów oraz efektywności kosztowej badań przesiewowych w kierunku rodzinnej postaci kardiomiopatii w grupie bezobjawowych krewnych osób z arytmogenną kardiomiopatią prawokomorową (ARVC) w Polsce. Pracę przeprowadzono na stosunkowo dużym materiale 239 osób, a uzyskane wyniki z pewnością przybliżają nas do oszacowania kosztów badań przesiewowych w tej jednostce chorobowej. Warto podkreślić zastosowanie w analizie wrażliwości powszechnie uznanej metody bootstrapowej dla określenia zakresu zmienności uzyskanych wyników [5].

Praca ma jednak kilka ograniczeń, których świadomi są Autorzy, a których my dopatrywalibyśmy się przede wszystkim w:

- braku możliwości porównania uzyskanych wyników z innymi opracowaniami w przyszłości, z uwagi na to, że nie ma uzgodnionego algorytmu prowadzenia badań prze-

siewowych w ARVC; Autorzy zastosowali własny algorytm, obowiązujący w ich ośrodku, a zatem ewentualne cytowanie tej pracy musi być zawsze opatrzone dodatkowym komentarzem i opisem zastosowanej strategii;

- nie do końca zdefiniowanej populacji poddanej skryningowi (krewni pierwszego i drugiego stopnia pokrewieństwa, wyrażający zgodę na badanie, ale tylko z tych rodzin, w których chory poinformował krewnych o swojej chorobie) – Autorzy wyczerpująco podsumowują te ograniczenia pod koniec pracy, zabrakło nam jednak informacji, czy wyliczone koszty były identyczne dla krewnych pierwszego i drugiego stopnia pokrewieństwa;
- trudności w oszacowaniu kosztów badań dodatkowych – dane oparte na cenniku Instytutu Kardiologii w Warszawie łatwo można podważyć, brak też metodologicznych przesłanek do ich określenia na takim, a nie innym poziomie (koszty pracy personelu, koszty amortyzacji sprzętu) – uwaga ta dotyczy niestety prawie wszystkich prac farmakoekonomicznych wykonywanych w Polsce. Wydaje się, że ten aspekt mógłby być przedmiotem rozbudowanej analizy wrażliwości, chociaż prawdopodobnie pozostałby bez istotnego wpływu na wyniki analizy podstawowej przeprowadzonej z perspektywy płatnika.

Pomimo konkluzji Autorów, że koszt wykrycia ARVC jest niski, warto zauważyć, że najważniejszym elementem kosztów całkowitych badań przesiewowych w zastosowanym algorytmie było przekłatkowe badanie echokardiograficzne. To wyjaśnia, dlaczego w innych krajach nadal badanie to nie jest przesiewowe w ocenie ryzyka nagłego zgonu sercowego sportowców.

Gratulując Autorom tej pierwszej polskiej próby oszacowania kosztów wykrycia ARVC, cieszymy się, że praca ta znalazła się na łamach *Kardiologii Polskiej*. Pamiętamy bowiem, jak jeszcze kilka lat temu praca pioniera polskiej farmakoekonomiki – wybitnego profesora farmakologii – poświęcona analizie kosztowej efektywności stosowania enalaprilu w niewydolności serca została potraktowana bez zrozumienia przez kilku recenzentów i długo wędrowała pomiędzy periodykami kardiologicznymi. Ale to już na szczęście tylko historia, klimat dla farmakoekonomiki jest dzisiaj bardziej łaskawy, a prace podobne do komentowanej coraz częściej są zamieszczane w renomowanych periodykach poświęconych kardiologii i medycynie sportowej [6, 7].

Dlaczego warto się interesować oceną efektywności kosztowej wykrycia niektórych rzadkich chorób kardiologicznych? Sądzimy, że wiedzę taką muszą posiadać przede wszystkim decydenci kardiologii, aby skutecznie walczyć o finansowe możliwości przeprowadzania takich badań. Wiedza ta powinna się również przełożyć na bardziej aktywne wyszukiwanie osób narażonych na nagłe zgonu sercowe, co w wypadku takich jednostek chorobowych jak ARVC ma znaczenie pierwszoplanowe. Raportowane w niniejszym opracowaniu stosunkowo niskie koszty wykrycia ARVC wśród krewnych pacjentów z tą chorobą w Polsce powinny zwiększać zainteresowanie aktywnym wyszukiwaniem takich osób.

Piśmiennictwo

1. Kowalik E, Włodarska E, Woźniak O, et al. Economic evaluation of screening for familiar form of arrhythmogenic right ventricular cardiomyopathy in Poland. *Kardiol Pol* 2007; 65: 1442-6.
2. Kowalik E, Niewada M, Filipiak KJ. Farmakoekonomia antagonistów GP IIb/IIIa. *Polski Przegląd Kardiologiczny* 2001; 3: 59-64.
3. Niewada M, Filipiak KJ, Kowalik E. Farmakoekonomika inhibitorów GP IIb/IIIa w niestabilnej chorobie niedokrwiennej serca. *Polski Przegląd Kardiologiczny* 2001; 3: 337-40.
4. Niewada M, Kowalik E, Filipiak KJ. Inhibitory receptorów płytkowych GP IIb/IIIa – czy są kosztowo efektywne? In: Opolski G, Filipiak KJ, Poloński L (eds.). *Ostre zespoły wieńcowe*. Urban&Partner, Wrocław 2002: 555-62.
5. Desgagné A, Castilloux A-M, Angers J-F, et al. The use of the bootstrap statistical method for the pharmacoeconomic cost analysis of skewed data. *Pharmacoeconomics* 1998; 13: 487-97.
6. Quaglini S, Rognoni C, Spazzolini C. Cost-effectiveness of neonatal ECG screening for the long QT syndrome. *Eur Heart J* 2006; 27: 1824-32.
7. Fuller CM. Cost effectiveness analysis of screening of high school athletes for risk of sudden cardiac death. *Med Sci Sports Exerc* 2000; 32: 887-90.